

Täysistunto

Maanantai 6.4.2020 klo 16.36—20.46

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyyskassalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 40/2020 vp

Valiokunnan mietintö StVM 4/2020 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

19.14 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tässä siis muutetaan työttömyyskassalakia siten, että annetaan etäosallistumismahdollisuus kassan kokoukseen, ja tämä on varmastikin nyt aika monissa ei pelkästään työttömyyskassoissa vaan hyvin monenlaisissa niin osakeyhtiöissä kuin myöskin yhdistyksissä tämän kevään päänvaiva, elikkä mitä tehdä näitten erilaisten toimijoiden vuosikokouksille. Osakeyhtiölaissahan tätä yhtiökokouksen järjestämistä etänä myöskin viedään eteenpäin, ja siinä mielessä tämä on ihan loogista, että nyt on sitten mahdollisuus osallistua kassan kokoukseen etänä teknisiä apuvälineitä käyttäen esimerkiksi laajalle levinneen tartuntataudin oloissa.

Kun olen tässä yhteydessä asiaa tutkinut rekisteröityjen puolueitten näkökulmasta, niin siellä on vähän kahdenlaista ohjeistusta saatu esimerkiksi puoluevaltuustojen kohdalta. Jossakin on todettu, että puoluekokous on ikään kuin se niin sanottu vuosikokous rekisteröidylle puolueelle, jolloinka sen pitäminen etänä olisi mahdotonta elikkä sen pitää olla sääntöjen mukaisesti järjestettynä, kun taas puoluevaltuustosta on todellakin saatu kahdenlaista ohjeistusta ja sanottu, että toisten mielestä sen pystyy pitämään sillä tavoin, että paikalla on korkeintaan puheenjohtaja ja yksi osallistuja siinä kokouksessa, ja sitten taas on toisenlaisia juridisia neuvoja saatu ja todettu, että se ei ole laisinkaan mahdollista. Siinä mielessä täytyy sanoa, että tällä hetkellä tuntuu, että esimerkiksi puoluelainsäädännön kohdalla ei nyt oikein tunnu tulevan yhdensuuntaisia ohjeita, kun lähtee kyselemään niin Valtiontalouden tarkastusviraston kuin myöskin oikeusministeriön puolelta, mutta jospa tämä tässä kevään aikana, kun näitä siirtämisiä ehkä monellakin puolueella on edessä, jollakin tavalla alkaisi selkiytyä.

Mutta todellakin tämä lakiesitys itsessään on kannatettava.

19.16 **Sofia Virta vihr:** Arvoisa puhemies! Tosiaan, kuten kuulumme, tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan työttömyyskassalakiin lisättäväksi säännöstä koskien mahdollisuutta osallistua myös etänä näihin kokouksiin. Kassan kokouksen lisäksi teknisiä apuvä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

lineitä voitaisiin käyttää myös edustajiston ja valtuuskunnan kokouksissa, mikä on täysin perusteltua erityisesti tässä tilanteessa, jossa nyt olemme.

Tekniset apuvälineet ovat yleistyneet, ja ne ovat laajalti hyväksytty tapa osallistua kokoukseen työelämän kentällä muutenkin. Ne myös ovat usein jopa tehokkaampi ja nopeampi tapa kokousta — ainakin näin olen itse havainnut viimeisinä viikkoina omassakin työssäni. Uskon, että tulevaisuudessa työelämässä tullaan myös enemmän arvostamaan ja hyödyntämäänkin etätyömahdollisuuksia, joten pitäisin erikoisena, jos ei tässä kohtaa tätä etämahdollisuutta mahdollistettaisi. Tämä on siis tärkeä ja hyvä uudistus, jolla myös päivitetään työelämän joustavuutta nykypäivään, ja nopealla aikataululla tehtynä se on nyt se, mitä tarvitsemme.

19.16 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Ehdotuksessa tosiaan esitetään lisättäväksi työttömyyskassalakiin säännös koskien tätä kassan kokouksen osallistumistapaa. Tämä esitys on laajasti kannatettu, ja näen kyllä tarpeellisena ja hyvänä, että tämä muutos sinne tehdään.

Herra puhemies! Nyt kun keskustelemme tästä kassalainsäädännöstä ja ylipäänsä tästä työttömyyskassojen tilanteesta, niin muutama lyhyt huomio ylipäänsä liittyen tähän koronatilanteeseen, mihin tämä esitys nyt vahvasti myös liittyy.

Mehän tiedämme sen, että hyvin monet suomalaiset ovat tällä hetkellä vaikeassa tilanteessa. Meillä on yli 350 000 ihmistä, jotka ovat yt-menettelyitten piirissä, ja monen tulevaisuus on tällä hetkellä hyvin epäselvä ja harmaa johtuen siitä, että varmuutta siitä oman työpaikan jatkosta ei enää ole. Me tiedämme myös sen, että työttömyyskassat ovat jo tällä hetkellä ruuhkautumassa ja näiden hakemusten määrä tulee kasvamaan erittäin voimakkaasti tulevina viikkoina. Nämä toimet, mitä nyt on tehty, eivät valitettavasti ole vielä riittäviä, sillä työttömyyskassat ovat joutuneet tämän ennennäkemättömän hakemustulvan eteen. Suomen suurin työttömyyskassa YTK on kertonut kohtaavansa kuukauden aikana kahden vuoden työmäärän. Uusien käsittelijöiden palkkaamisesta huolimatta hakemusruuhkan käsittely vie paljon aikaa. YTK arvioi kaikkien hakemusten käsittelyn menevän jopa vuodenvaihteen yli. Tämä on, kuten tiedämme, erittäin haitallista näiden ihmisten kannalta, jotka odottavat päätöstä siitä omasta etuudesta.

On selvää, että ihminen ei voi odotella työttömyysturvaansa näin pitkään, kun ihminen on jo nyt kovilla. Huoli on paitsi omasta myös perheen toimeentulosta. Kaikilla ei ole säästöjä, joilla elää säännöllisten tulojen katketessa. Ihmisten toimeentulo on varmistettava tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Tämä epätietoisuus työttömyysturvan saamisen ajankohdasta vaikeuttaa myös oman talouden suunnittelua jatkoa ajatellen. Olisi tärkeää, että päivärahojen maksamisajankohta ilmoitettaisiin mahdollisimman realistisesti. Tämä auttaisi myös arvioimaan omaa rahankäyttöä paremmin.

Mikäli nämä työttömyyskassojen hakemusprosessit edelleen venyvät, on uhkana myös Kelan ruuhkautuminen perustoimeentulotuen puolella. Toimeentulotukihakemusten pitäisi olla kuitenkin se viimesijainen keino, mutta nyt on riskinä se, että yhä useampi joutuu turvautumaan myös toimeentulotukeen, mikäli tämä päätös menee pidemmälle.

Toivon, että hallitus jatkaa aktiivisesti työtä työttömyysturvan nopean käsittelyn varmistamiseksi, ja tässä työssä myös kassat on otettava hyvin vahvasti mukaan. Uskon, että tässä salissa meillä on yhteinen näkemys siitä, että tämä tilanne täytyy ratkaista, ja ymmärrämme myös sen, että monikaan näistä työttömyyskassoista ei ole pystynyt varautumaan näin valtavaan hakemustulvaan kuin minkä he ovat tällä hetkellä kohdanneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Tämä esitys tosiaan koskee kassan kokoukseen osallistumistapaa, ja koetetaan tässä loppuilltaa kohti mentäessä pitäytyä otsikon mukaisissa asioissa.

19.20 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Todellakin tässä esityksessä ehdotetaan työttömyyskassalakiin lisättäväksi uusi säännös koskien kassan kokoukseen osallistumistapaa. Uudessa pykälässä säädettäisiin etäosallistumismahdollisuudesta kassan kokoukseen. Lisäys tehtäisiin selvyuden vuoksi, ja se mahdollistaisi kassan kokouksen järjestämisen teknisiä apuvälineitä käyttäen esimerkiksi laajalle levinneen tartuntataudin oloissa, ja siinä keskiössähän me juuri elämme.

Arvoisa puhemies! Tämä on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö, ja hyvin nopeasti meille on tullut paljon erilaisia esityksiä hallitukselta. Tämäkin tuli nopeasti ja käsiteltiin myös nopeasti, koska tässähän on kysymyksessä tekninen muutos, mutta erittäin hyvä sellainen, kun ajattelemme tätä päivää mutta myös tulevaisuutta. Etäkokoukset ovat itse asiassa erittäin hyviä ja toimivia, ja niitä tulisi myös jatkossa lisätä, ja niihin tulisi myös kannustaa toimijoita. Ne sujuvoittavat osallistumismahdollisuuksia, vähentävät liikkumista, syntyy synergiaetuja, jos voisimme tässä tilanteessa näin sanoa.

Tässä koronaviruksen myötä kunnallisessa päätöksenteossa olemme ympäri Suomen pohtineet, millä tavalla muun muassa valtuuston kokoukset järjestetään tällä hetkellä, ja olisi erittäin tärkeää, että tämä etäosallistumismahdollisuus tulisi myös sitten kuntien mahdollisuudeksi järjestää.

Arvoisa puhemies! Edustaja Marttinen, piditte hyvän puheenvuoron. Se liittyi työttömyyskassoihin ja siihen, millä tavalla siellä pärjätään ja miten sinne riittää resursseja, ja samaa huolta olen itsekin kyllä kantanut. Tein tuossa tovi sitten kirjallisen kysymyksen liittyen muun muassa TE-toimistojen kykyyn palvella asiakkaita. Millä tavalla näitä etäosallistumismahdollisuuksia muun muassa hakemusten täyttämisen tai asiakkaan kohtaamisessa voisi siellä käyttää? Nythän henkilön, joka on lomautettuna, tulee ilmoittautua ja olla yhteydessä sinne TE-toimistoon, joten kyllä siellä valtava ruuhka tulee olemaan.

Tämä esitys oli lyhyestä virsi kaunis ja tärkeä. — Kiitos.

19.22 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota vain siihen, että tämä laki säädetään pysyväksi. Tämä on osa sitä digiloikkaa, joka koronaepidemian ansiosta, sen yhtenä myönteisenä vaikutuksena, otetaan, kun etäosallistumismahdollisuus jää työttömyyskassalain, työttömyyskassan kokousten osalta pysyväksi käytännöksi.

19.23 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Suomalainen yhteiskunta kokee tällä hetkellä etätyön osalta vallankumousta. Tässä mittakaavassa tässä valtakunnassa ei ole koskaan tehty etätyötä kuin juuri nyt tehdään, ja se, että tehdään nyt pysyvä ratkaisu myöskin työttömyyskassojen osalta etätyön mahdollistumisesta, tuntuu tarkoituksenmukaiselta, erityisesti jos se helpottaa sitä, kun on räjähdysmäisesti myöskin paine kasvanut työttömyyskassoihin. Meillä on lomautettujen määrä huikean suuri tällä hetkellä Suomessa, poikkeuksellisen suuri, ja on sekä Kelalla että työttömyyskassoilla valtava paine, ja se onkin se suurin kysymys nyt tässä, ei tämä etätyö sinänsä, joka on tämän aloitteen sisältö täällä, vaan se, että nyt työttömyyskassat täytyy saada toimimaan, että ihmiset eivät putoa täydelliseen kuiluun tässä kohdassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2020 vp

19.24 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys on toden totta hyvin ajan henkeen kuuluva. Siinä siis mahdollistetaan etätyön mahdollisuus kassan kokouksiin. Tämä on tietenkin hyvä asia, ja tämän saman logiikan toivon tietysti yltävän myöskin yhtiökokouksiin ja muihin kevään lukuisiin sääntömääräisiin kokouksiin. Jos jotain hyvää tässä koronassa on ja voi mainita, niin se on todellakin tällaisen monipaikkaisen ja paikka-riippumattoman työn ja ylipäätään kokoustamisen ja harrastamisen mahdollisuus. Se on sitä, mitä esimerkiksi edustamani kansanliike on jo pitkään peräänkuuluttanut. Se on tällaisen alueiden Suomen kannalta aina hyvä asia, että ihmiset voivat työskennellä, kokoustaa ja ylipäätään asua siellä, missä ihmisen on hyvä olla.

19.25 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa puhemies! Olen itse tehnyt vuosikausia etätöitä ja muistan, että silloin kun sitä etätyömahdollisuutta työnantajan puolelta tuotiin ja alettiin sitten tekemään, niin siinä oli monta tämmöistä pientä käytännön yksityiskohtaa, mitä piti miettiä kaksi kertaa, esimerkiksi pidetäänkö se kuvanäyttö päällä koko ajan vaiko ei, koska jos ei pidetty, niin ei tiedetty, ketä muita siellä oli taustalla huoneessa, perheenjäseniä tai muita tuttaviam, ja sitten toiseksi myöskin pidettiinkö kuulokkeita vaiko eikö pidetty. Osa kokouksista on luottamuksellisia, osassa käsitellään yksityisyydensuojan piiriin kuuluvia asioita, ja tämmöiset yksityiskohdat ovat tosi tärkeitä. Sinänsähän tämä kokouksiin osallistuminen etänä on nykypäivää, ja tämä koronakriisi nyt vauhdittaa tätä, ja varmasti tämä on tulossa monelle muullekin alalle ja moniin muihin kokouksiin. Sinänsä kehitys on minusta hyvää ja se helpottaa. Ja sehän säästää myöskin ilmastoa, kun ei tarvitse sillä autolla edestakaisin ajella, niin että se hyvin sopii myöskin tämänhetkiseen hallitusohjelmaan. — Kiitos.

19.26 **Ari Koponen ps:** Arvoisa herra puhemies! Etätyössä monet ovat huomanneet, miten nykyiset nettiyhteydet, erityisesti mobiililaajakaistat, ovat riittämättömiä ja epäluotettavia. Etäkokousten yhteydessä videokuvan lähettäminen täytyy usein ottaa pois käytöstä, jottei kaista tukkeutuisi, eikä aina edes ääni siirry ongelmitta henkilöltä toiselle. Yhteyden toimivuus saattaa vaihdella jopa saman rakennuksen sisällä puhumattakaan katvealueista tiheästi asutuilla asuinalueilla tai kaupungeissa. Tämän jos minkä luulisi herättävän keskustelua kiinteiden laajakaistayhteyksien tarpeellisuudesta.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 40/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.